

PATRIK 1,5

Ruotsi, 2008

Ohjaaja: Ella Lemhagen

Käsikirjoittaja: Ella Lemhagen ja Michael Druker

Näyttelijät: Gustaf Skarsgård, Torkel Petersson, Thomas Ljungman, Antti Reini

Levittäjä: FS Film Oy

Alkuperäinen nimi: *Patrik 1,5*

Kesto: 104 min.

Ikäraja: K7

Genre: Draama, komedia

Oppimateriaalin tehtävät on suunniteltu yläkouluihin, lukioihin ja ammatillisiin oppilaitoksiin. Oppimateriaalissa on myös erityisesti ruotsin kielen ja kulttuurin opetukseen soveltuva osio.

Oppimateriaalin teemoja: elokuva Patrik 1,5, ruotsalaisuus ja ruotsin kieli, perhe, esittävän taiteen kaksi eri lajia: elokuva ja teatteri, näytteleminen

SYNOPSIS

Göran ja Sven ovat onnellinen pariskunta, jonka onnea varjostaa vain yksi puute - he toivoisivat hartaasti yhteistä lasta. Heidät on hyväksytty adoptiovanhemmiksi, mutta valitettavasti on hankalaa löytää maata, joka luovuttaisi lapsen adoptioon homoseksuaalisille vanhemmille. Lopulta adoptiolautakunnasta tulee kirje, että Göran ja Sven saavat adoptoida ruotsalaisen Patrikin, 1,5 vuotta. Valitettavasti adoptiopapereissa vain on pieni pilkkuvirhe ja he saavat kotiinsa 15-vuotiaan nuorisrikollisen, jolla on totaalinen homofobia...

(Lähde: FS Film Oy)

Elokuva Patrik 1,5

1. Keskustelkaa elokuvasta Patrik 1,5. Millaisen vaikutuksen se teki teihin katsojana? Mitkä kohtaukset jäivät mieleen? Mitä oli vaikea ymmärtää? Mistä asioista tuli paha mieli? Millaisen vaikutuksen elokuvan kerronta, kuvaus, hahmot, musiikki, lavastus, ympäristö, puvustus, värit jne. tekivät? Mikä jäi elokuvassa mietityttämään? Mikä oli mielestäsi hienoin kohta elokuvassa?

2. Lukekaa seuraava arvio elokuvasta Patrik 1,5 ja keskustelkaa miten kritiikki vastaa teidän mielipiteitänne ja näkemyksiänne elokuvasta.

Missä rakkaus, siellä koti

Sateenkaaren väreissä kimmeltävä komedia Patrik 1,5 kertoo miesparin vauvakuumeesta ja epäonnistesta adoptiohankkeesta. Menestyneestä lastenelokuvastaan Tsatsiki, mutsi ja poliisi (1999) palkittu ohjaaja Ella Lemhagen esittää tarinansa ilman tavanomaista homosymboliikkaa, kääntäen huomion yksilöiden välisiin suhteisiin seksuaalisen suuntautumisen sijaan. Lemhagenin elokuvasuoritus perustuu Michael Drukerin samannimiseen näytelmään.

Nuoripari Sven ja Göran ovat hankkineet unelmakodin ja oman puutarhan idyllisestä lähiöstä. Naapureiden odotukset lapsiperheestä ovat myös toteutumassa, sillä pari on laittanut hakupaperit vetämään adoptiota varten. Paperisodan keskellä tapahtuu kuitenkin painovirhe ja väärinkäsitys, eikä Svenin ja Göranin odottama pikku-Patrik olekaan aivan sitä mitä he ovat kuvitelleet.

Patrik 1,5 pastellinsävyisen naapuruston "svenssonliv" on kulissi, jonka taakse piiloutuu ongelmia ja keskiluokkaista ahdasmielisyyttä. Homoseksuaalisuus ihmistä määrittävänä ominaisuutena tulee pääpariin ulkoapäin, ennakkoluuloina, pelkoina ja tietämättömyytenä. Kieroutuneen lähiöelämän rinnalla Svenin ja Göranin koti on mitä turvallisinta ja rakastavin kasvuympäristö jälkikasvulle. Patrik 1,5 käsittelee ristiriitaa hienovaraisesti, muuttumatta osoittelevaksi opetuselokuvaksi.

Hienointa elokuvassa on sen henkilögalleria. Sven on karski, viinaanmenevä ja kantrimusiikista nauttiva äijä, joka ei ole koskaan haaveillut omakotitalosta tai puutarhasta. Göran sen sijaan on herkkä, lenkkipolulla viihtyvä nuori lääkäri, jonka unelmointi omasta lapsesta on sydäntä särkevää. Pääparin ja heidän erikoisen perheellisäyksensä ohella toimii joukko kummallisia sivuhenkilöitä.

Patrik 1,5 ei kerro varsinaisesti homoseksuaalisuudesta, vaan yllättävien elämänmuutosten vaikutuksesta ihmisen arkielämään ja parisuhteeseen. Elämän kulkua ei voi suunnitella, vaikka kuinka yrittää, eikä silloin kysytä perheen koostumusta. Hassua onkin, että opetuksestaan huolimatta elokuva itse kompastuu ennalta arvattavuuteen ja juonenkäänteistä puuttuvat suuret yllätykset. Vaikka komedia saa olla kepeä, ei mutkattomuus silti ole hyve.

Romantiikan, kommellusten ja hauskan dialogin keskellä kiteytyy elokuvan kaunis sanoma. Länsimaalaisessa ydinperhemallissa vanhemmuus sidotaan biologiaan ja sukupuoleen niin tiukasti, että sen objektiivinen ulottuvuus jää merkityksettömäksi. Patrik 1,5 esittää vanhemmuuden yksilön sisäisenä kasvuprosessina ja vapaaehtoisen vastuun ottamisena toisesta ihmisestä.

Raisa Laukkanen (<http://www.film-oholic.com/arvostelut/patrik-15/>)

Perhe

1. Elokuvassa Patrik 1,5 perhe on keskiössä. Perheeseen kuulumisen ja perheen perustamisen tarve on monelle suuri.

Millainen on sinun perheesi? Milloin viimeksi olet piirtänyt kuvan perheestäsi? Piirrä se nyt! Onko se erilainen kuin päiväkodissa tai ekaluokkalaisena? Kuuluvatko sinun perheeseesi läheiset ystävät, isovanhemmat, bonusisät tai -äidit?

2. Suomessa käytetään termejä äiti- ja isäpuoli. Ruotsinkielessä käytetään sanaa bonusmamma tai bonuspappa. Suomen kielessä ei-verisukulaisena uusperheen isäksi tai äidiksi tullut puolitetaan. Ruotsin kielessä se antaa bonuksen; lisäarvon. Lukekaa ohessa oleva kolumni *Aika vanhemmoidsa* ja keskustelkaa vanhemmuudesta ja perheestä. Millainen on hyvä isä ja millainen on hyvä äiti. Millaisista aineksista syntyy hyvä perhe?

Aika vanhemmoida

Helsingin yliopiston suomen kielen laitos valitsi vuoden 2000 kielihelmeksi verbin "vanhemmoida", jota on käyttänyt Sateenkaariperheet - Regnbågsfamiljer ry:n silloinen puheenjohtaja Tiia Lampela.

"Suomen kielestä on puuttunut vanhempana toimimista ilmaiseva verbi, kun "huoltaminen" ja "kasvattaminen" kuvaavat vain joitakin puolia vanhempien tehtävistä. Verbi on johdettu samaan tapaan kuin vanhat tutut "emännöidä" ja "isännöidä" mutta se ei ota kantaa sukupuoleen" todetaan muutaman vuoden takaisesta kielihelmestä. Kieli kertoo yhteiskunnasta ja maailmasta, missä elämme. Se kertoo kunnioittamistamme arvoista. Mielestäni vanhemointi ei ole siirtynyt arkikieleemme. Mistähän se kertoo?

Toivoa kuitenkin on, sillä eräs ystäväni käytti taannoin spontaanisti verbiä "isäillä". Menin ihastuksesta änkyrälle. Äiti-sanana kanssa ollaankin hieman hukassa, noin kielipiillisesti. Korrekti muoto kuitenkin on "äiteillä". Tai sitten voi lähteä irrottelemaan puhekielimäisyyksillä ja käyttää rohkeasti vaikkapa muotoja "mammailla" tai "mutseilla".

Ruotsin kielessä on ollut jo pitkään sana uusperhekuvioita varten. Siellä ei suinkaan puhuta äiti-, sisko-, veli- ja isäpuolista, vaan bonusisistä, bonusäideistä, bonusmummeista jne. Se, että on liittynyt perheeseen hieman poikkeavalla tavalla totutusta ydinperhekuvioista antaakin Ruotsissa bonuksen; lisäarvon, eikä suinkaan puolita sitä, kuten meidän kielessämme.

Oli perhemalli sitten millainen tahansa, ydinperhe tai jotain sinnepäin, niin perhe on ykkönen. Ja teot ratkaisevat, mutta ennen tekoja tarvitaan ajatus. Ja ajatus on puettava sanoiksi ennen tekoja. Vanhemmoinnin voi aloittaa tänään, niin puheissa kuin teoissakin.

Luin erään artikkelin Kodin kuvalehdestä kiireisestä mediatutkijasta, joka kertoi oman aikansa jäävän pienten lasten vanhempana minimiin, mutta joka totesi haastattelun lopussa, ettei se haittaa. "Tuntuu hyvältä. Lapset ovat elämä. Projekteja tulee ja

projekteja menee, mutta lapset ovat elämä." (KK 5/07)

Marjaana Mitikka
Kirjoittaja on nakkilalainen ihminen, FM, nainen, äiti ja opettaja, joka on satakuntalaisen elämänmenon ihastelija ja ihmettelijä. (Julkaistu Sydän-Satakunta nimisessä paikallislehdessä 2007)

3. Onko elokuvan Göranin ja Svenin perhe hyvä perhe Patrikille? Mitä luulette? Pohtikaa ja perustelkaa mielipiteitänne. Keskustelkaa elokuvan perheestä.

Ruotsi, ruotsalaisuus ja ruotsin kieli

1. Ruotsalaisuus ja ruotsin kieli puhuttavat aina Suomessa. Etsikää erilaisia kannanottoja Ruotsista ja ruotsin kielen asemasta Suomessa.

Tutustukaa asiaan ja järjestäkää luokassa väittely otsikolla Ruotsia vai ei? (Voitte rajata väittelyn myös koskemaan vain kieltä, mutta laajempi näkökulma on paikallaan – jankkaaminen pakkoruotsista on out!)

Tietoa löytyy mm.

<http://www.svenskanu.fi>

2. Ylen sivuilta löytyy mielenkiintoista materiaalia ja tehtäviä Ruotsista ja ruotsin kielestä. Tutustukaa ja käyttäkää hyödyksenne.

<http://oppiminen.yle.fi/ruotsi>

Ruotsin sanapeli on jättekiva!

http://www.yle.fi/java/yki/index.nvl?logout=true&study_lang=sw

3. Elokuvasa Patrik 1.5 on voimakkaasti esillä ruotsalainen yhteiskunta ja kansankoti-ajattelu. Lukekaa ohessa oleva wikipedian näkemys ruotsalaisesta kansankodista ja miettikää millaisia mielikuvia teillä (kootkaa vaikka asioita miellekarttaan) on Ruotsista ja ruotsalaisista. Vahvistaako elokuva mielikuvia vai kaataako se niitä?

Kansankoti (ruots. folkhemmet) on ruotsalaisesta hyvinvointiyhteiskunnasta käytetty nimitys. Käsite oli alun perin konservatiivien käyttämä. Nimityksen otti vasemmiston käyttöön myöhempi pitkäaikainen pääministeri Per Albin Hansson ja hänen johtamansa sosiaalidemokraatit 1920-luvulla.

Kansankoti tarkoitti alun perin paikkaa, jossa köyhällä väellä oli mahdollisuus saada kirjoja ja tietoa yhteiskunnasta lehtien kautta edulliseen hintaan. Niitä oli Ruotsin suurissa kaupungeissa 1890-luvulta alkaen. Folkhem-käsitteen ottivat käyttöön konservatiivit poliittiseksi käsitteeksi ja metaforaksi. Sillä pyrittiin luomaan yhteisyyden tunnetta yli luokkarajojen ja näin säilyttämään yhteiskuntarauhaa työväenliikkeen esittämien demokratisoimisvaatimusten torjumiseksi. Hansson oli pyrkinyt ottamaan näitä konservatiivien käsitteitä ja metaforia käyttöön ja onnistuikin siinä.

(<http://fi.wikipedia.org/wiki/Kansankoti>)

4. Muodostakaa pienryhmät ja käykää opettajan antamien lehtien kimppuun. Leikatkaa lehdistä kuvia, joista teille tulee mieleen Ruotsi ja ruotsalaisuus. Liimatkaa ne A3-paperille. Esitelkää kollaasinne luokkatovereille ja perustelkaa mielikuvan.

5. Mikä on ruotsin kielen kaunein tietämänne sana? Järjestäkää luokassa äänestys.

6. Kootkaa ruotsalaisia mielenkiintoisia henkilöiden nimiä taululle; taiteilijoita, tutkijoita, julkkiksia, näyttelijöitä, laulajia, muusikoita jne. ja keskustelkaa heidän kauttaan ruotsalaisista.

7. Kirjoittakaa lyhyt mielipide elokuvasta Patrik 1,5. På svenska. Ottakaa avuksi sanakirja.

Tutustukaa myös elokuvan ruotsinkieliseen oppimateriaaliin Svenska filminstitutetin sivuilla:

<http://www.sfi.se/PageFiles/8165/PATRIK1-5.pdf>

Esittävän taiteen kaksi eri lajia: elokuva ja teatteri

1. Lukekaa ohessa oleva juttu ”Peter-Sebastian hyppäsi Patrikin housuihin” ja keskustelkaa näkemienne teatteriesitysten eroista elokuvaan. Mitkä asiat tekevät näistä kahdesta taiteenlajista omanlaisensa? Mikä teatterissa on parasta? Mikä huonointa? Entä elokuvissa. Mikä on parasta? Mikä huonointa?

Nuoret näkevät huomattavasti enemmän elokuvia kuin teatterikappaleita. Miksi? Keskustelkaa aiheesta luokassa.

Peter-Sebastian hyppäsi Patrikin housuihin

Peter-Sebastian Lehtonen Naantalista kotoisin oleva, sittemmin porilaistunut näyttelijä, lupasi heti lähteä leffakaveriksi katsomaan tuoretta ruotsalaista komediaa Patrik 1,5. Syy, miksi pyysin tämän energisen ja hauskan näyttelijän seurakseni oli se, että muutamia vuosi sitten Peter-Sebastian oli Patrik, tai siis Paavo... Selvennetäänpä hieman.

Elokuva Patrik 1,5 on syntynyt Michael Drukerin 1990-luvun puolivälissä kirjoittaman näytelmän Patrik 1,5 pohjalta. Itse asiassa elokuvakäsikirjoituksen ovat tehneet Michael Druker yhdessä elokuvan ohjaaja Ella Lemhagenin kanssa. Näytelmää esitetään myös suomenkielisenä versiona nimellä Paavo 1,5. Porin teatterin näyttämöllä kappale meni jo vuonna 2004 Peter-Sebastian ollessa sen yhtenä päänäyttelijänä.

Elokuvan nähtyämme Peter-Sebastianille nousi tuoreena muistiin ajat ja tunteet, jolloin hän hyppäsi Paavon housuihin, jotka lököttivät aika paljon enemmän kuin hänen omansa. Näytelmän ja elokuvan perusasetelma on sama: homopari haluaa adoptoida lapsen ja he luulevat saavansa 1,5-vuotiaan Patrikin, mutta oven taakse pölähtääkin 15-vuotias teini, jolla on rikollinen tausta. Myös kieliversioissa on eroja. Paavo 1,5 on suomalainen versio, josta on modifioitu

suomalaisille katsojille suomalainen tarina. Alkuperäisessä näytelmässä Patrik on mm. maahanmuuttajataustainen ja ruotsalainen yhteiskunta on siinä aivan eri tavalla esillä.

Peter-Sebastian kertoo, että hän lähti tekemään Paavon roolia lähinnä kehon liikkeiden kautta ja pikkuhiljaa 15-vuotiaan pikkurikollisen kielenkäyttö, asenne ja elekieli tulivat luo. Teatterin näyttelijät joutuvat aivan erilaisiin tilanteisiin roolien omaksumisessa kuin elokuvien näyttelijät. Peter-Sebastiankin oli 24-vuotias (vain 9 vuotta vanhempi kuin hahmonsä) tehdessään Paavon roolin, mutta teatterissa Paavon/Patrikin roolissa on nähty pitkälti yli 30 -vuotiaitakin näyttelijöitä. Elokuvien castingissa eli roolittamisessa ollaan usein paljon lähempänä roolihahmon todellista ikää.

- Näytelmän tapahtumat sijoittuvat pariskunnan kotiin, yhteen huoneeseen, kun taas elokuvassa liikutaan monissa eri paikoissa. Elokuva antaa aivan erilaisia ilmaisukeinoja tarinan kerrontaan kuin teatteri, pohtii Peter-Sebastian. Peter-Sebastian piti elokuvassa siitä, että Patrik oli taitava puutarhanhoidossa ja muutenkin elokuvassa oli uskallettu tehdä monia miltei imeliä ratkaisuja, jotka toimivat kaikessa sympaattisuudessaan mainiosti. Näytelmän nuori mies on verraton kodinkoneiden korjaaja ja saa tällä erikoistaidollaan hyväksyntää ja huomiota itselleen. Asetelma siis sama, mutta elokuvassa Patrikin puutarhanhoitotaitojen avulla herttaisen

lähion naapurusto ja sen asenteet saadaan taitavasti kudottua mukaan kerrontaan.

Peter-Sebastian on työlleen omistautunut näyttelijä, joka haluaa tehdä työnsä hyvin. Paavonkin rooli on hänelle selvästi edelleen rakas ja roolin tekeminen oli mieluisa kokemus. Elokuvan näkeminen herätti paljon keskustelua ja ajatuksia elokuvista ja teatterista. Molemmat ovat hyvin erilaisia esittävän taiteen lajeja, joissa on toki yhtymäkohtia, mutta konstit aika erit. Peter-Sebastian toivookin että nuoret löytäisivät teatterin elokuvien rinnalle. Molemmissa on taikuutta.

Oppimateriaalin on laatinut
äidinkielen ja viestinnän opettaja
Marjaana Mitikka

Oppimateriaalin on tuottanut
Marjo Kovanen
Koulukinosta.